

QUÈ NECESSITEN ELS ALUMNES AVUI?

Inma Santamaria Revilla
Orientadora Educativa

Les necessitats educatives (NE) ens parlen de com adequem l'aprenentatge dels alumnes a les seves circumstàncies i la seva idiosincràsia. És un concepte basat en el respecte a les dissimilituds personals, la realitat social i la diversitat de l'alumnat a l'aula. Context i atenció diferenciada, doncs, són els termes claus per analitzar-les i el motor de la intervenció educativa.

Contextualitzar les NE implica parlar en primer lloc el trencament amb el paradigma de l'homogeneïtzació de l'alumnat que descriu en un dels articles del seu blog J. Blas García com "El inexistente alumno standard" trencant així amb la "hipòtesi de la normalitat".

Determinar las necesidades de aprendizaje de todo el alumnado, en base de las necesidades de aprendizaje de una «persona promedio» que no existe –es decir, del inexistente alumnado estándar–; y, de este modo, planificar la enseñanza bajo un único y erróneo parámetro: la «normalidad»

Implica igualment l'anàlisi d'un context intercultural amb diferents maneres d'entendre el fet d'educar; un context tecnològic vertiginós que ofereix infinites possibilitats però que deixa els infants i joves de vegades en situació de vulnerabilitat; i un context social caracteritzat per aquest pensament de "societat líquida" (Bauman) que trenca amb la solidesa del passat i converteix la intervenció educativa en quelcom temporal i inestable.

L'educació que fins ara s'havia caracteritzat per seleccionar i situar als alumnes en funció de la campana de Gaus porta a una realitat educativa amb un alt índex d'exclusió, no només en termes de graduat escolar sinó també de quantitat d'alumnes que necessiten una educació diferenciada i dels que "escalfen cadira" i només estan presents físicament a l'aula.

I porta també a tenir el punt de mira en el dèficit (què els falta per ser "normals", per adaptar-se al sistema educatiu). Aquest concepte es trenca amb la idea d'integració (informe Warnok 1978) i actualment amb la d'inclusió educativa, que promouen el concepte de "necessitat".

En la seva definició pedagògica, es diferencien unes necessitats comunes a tot l'alumnat que tenen a veure amb els objectius marcats per l'UNESCO sobre l'adquisició de competències per a la vida i estan reflectides al currículum comú. Altres d'individuals que tenen a veure amb la manera en què aprèn l'alumne, com organitzem l'aula i emprem les metodologies per atendre aquesta diversitat i d'altres específiques que es caracteritzen per recursos i suports concrets als alumnes que ho requereixen.

Però més enllà de les descripcions educatives, la quotidianitat fa pensar en altres "atencions" (expressió que li treu a la paraula "necessitat" l'aire de carència) que afloren a l'aula: de vegades atencions fisiològiques fruit de la descompensació social a la que l'escola també dona resposta en alguns casos; atenció per sentir-se escoltat/da i mirat/da, de saber que allò que fa és important; a vegades atenció a l'hora d'ajudar-los a autorregular la seva conducta; atencions afectives i de vinculació emocional; atencions de seguretat per afrontar les frustracions i incerteses d'un present i un futur "líquid"; atencions a l'hora d'acostar-nos a la seva realitat generacional i individual i mostrar les expectatives que tenim sobre ells/es; atencions en les relacions socials i en la participació en la vida del centre, etc... i moltes altres que són presents en el dia a dia, i que sens dubte marquen el seu recorregut educatiu, però que no surten al currículum prescriptiu.

El paper del professor en aquest procés es destaca per tenir en consideració a més de les potencialitats de l'alumne aquest tipus d'atencions i fa de l'observació i el diàleg el seu exercici diari. Tanmateix l'alumne i la seva realitat es col·loquen en el centre de l'actuació educativa, ampliant els marcs d'intervenció no només a l'aula sinó a altres espais igualment educatius. Ens trobem doncs davant d'una actualitat educativa que no surt dels decrets sinó de la pràctica diària, de la demanda, de les potencialitats i necessitats de l'alumne. Una manera d'entendre l'educació com una realitat viva que vol atendre la singularitat de cada alumne per garantir l'èxit educatiu i que l'alumne sigui feliç en la seva etapa escolar.